

Onderwerp

Regionaal Uitvoeringsplan Brede aanpak dak- en thuisloosheid Brabant Noordoost-oost

Datum	30 november	Naam en telefoon	Vera van Moorsel 06-32451376
Afdeling	MM MO	Portefeuillehouder	Thijs van Kessel

Wat adviseer je te besluiten?

1. Het regionale 'Uitvoeringsplan brede aanpak terugdringen dak- en thuisloosheid' vast te stellen.
2. Dit regionale uitvoeringsplan te vertalen naar een lokaal uitvoeringsplan, waarin de gemeente Oss lokale acties selecteert en prioriteert en vertaalt naar de lokale uitvoering.
3. De volgende regionale acties vanaf 2022 als Centrumgemeente Oss binnen de beschikbare projectmiddelen, budgetneutraal, uit te voeren:
 - a. Actie 1: We sluiten aan bij de al bestaande monitoringsystemen en onderzoeken de mogelijkheid om een cliëntvolgsysteem in te richten, zodat de aard, omvang en behoeften van inwoners die (dreigend) dakloos zijn, inzichtelijk worden gemaakt.
 - b. Actie 13: Het uitwisselen en onderzoeken van de behoefte aan nieuwe wooninitiatieven, zoals 'onder de pannen' of 'kamers met kansen'.
 - c. Actie 15: Het passend kunnen opvangen en begeleiden van verslaafde inwoners.
 - d. Actie 21: Gemeenten komen tot uniforme afspraken over de beschikbaarheid van wooneenheden.
 - e. Actie 23: Het maken van procesafspraken met instellingen met een 24 uren setting, zodat mensen na het verlaten van een instelling, een duurzame uitstroommogelijkheid hebben.
 - f. Actie 28: Het organiseren van waakvlamcontact voor mensen die uitstromen uit een instelling.
 - g. Actie 35: De doelgroep van de Maatschappelijke Opvang helder definiëren.
 - h. Actie 37: Sturing op de transformatie van de Maatschappelijke Opvang, waarbij er toegewerkt wordt naar uitstroom en het opstellen van plannen van aanpak en uitstroomplannen.
4. De voortgang van de regionale en lokale acties te monitoren en in Q3 2022 te beoordelen welke acties in de daaropvolgende jaren uitgevoerd worden.
5. Overgebleven regionale middelen van de rijkssubsidie over te hevelen naar het jaar 2022 ten behoeve van de regionale uitvoering van actiepunten.
6. Dit besluit ter informatie aan de Raad aan te bieden.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Eind 2019 is door Staatssecretaris Paul Blokhuis de Brede Aanpak Terugdringen Dak- en Thuisloosheid aangekondigd. De Brede Aanpak richt zich op drie hoofdthema's:

1. Preventie
2. Vernieuwen van de opvang
3. Wonen met begeleiding.

De centrumgemeenten zijn in staat gesteld om subsidie aan te vragen voor de Brede Aanpak in de regio. Centrumgemeente Oss heeft namens de regio Brabant Noordoost Oost een plan van aanpak ingediend. Dit plan van aanpak is verder uitgewerkt, en eind 2020 vastgesteld door regio Brabant Noordoost Oost.

Voor de periode 2020/2021 is, op basis van het plan van aanpak, in totaal € 708.552,- toegekend. Alle regiogemeenten kregen in dezelfde periode € 50.000,- per gemeente voor de lokale aanpak.

Het voorliggende uitvoeringsplan komt voort uit de behoefte om een integrale aanpak op te stellen. Het betreft een concrete uitwerking van de leidende principes en thema's uit het regionaal koersdocument 'Opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' (november 2019), de regionale ontwikkelagenda 'Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' (oktober 2020), het actieprogramma Thuis in de Wijk en het eerder opgestelde plan van aanpak. Dit uitvoeringsplan betreft een concrete uitwerking van de eerder genoemde documenten.

Aan welke opdracht draagt dit advies bij?

Uit het regionaal koersdocument psychische kwetsbaarheid:

1. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid krijgen zo veel mogelijk in hun eigen leefomgeving passende integrale hulp en ondersteuning op de verschillende leefgebieden.
2. Gemeenten organiseren een regionaal palet van specialistische opvangvoorzieningen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die niet zelfstandig kunnen wonen.
3. Gemeenten versterken de regionale samenwerking met zorgverzekeraars, zorgkantoor en GGZ aanbieders om te komen tot afspraken over integrale opvang, ondersteuning en zorg.

Uit de regionale ontwikkelagenda psychische kwetsbaarheid:

1. Elke gemeente blijft verantwoordelijk voor de eigen inwoners. Het regionale vangnet sluit daarbij aan. De centrumgemeente neemt niet over.
2. De lokale basis moet op orde zijn, wil het regionale vangnet kunnen functioneren. Dit vraagt om samenwerking en solidariteit.
3. Wonen gaat voor opvang.
4. Een passend regionaal vangnet van opvang en ondersteuning.
5. We streven naar normalisatie en inclusie.
6. De aanpak is gericht op herstel (waar mogelijk) met positieve gezondheid als basis.
7. De mate van zelfregie van de inwoner is een belangrijke indicator voor ondersteuning.
8. We doen het samen met de keten, ongeacht of dit Zvw, Wlz en/of het sociaal domein is.

Actieprogramma thuis in de wijk (woningcorporaties en zorgaanbieders):

1. Focus op preventie, het voorkomen van instroom en van escalatie.
2. Wonen gaat voor opvang. We zetten zo veel mogelijk in op (vormen van) zelfstandig wonen. Op basis van de zorgbehoefte van de inwoner wordt bepaald welke ondersteuning en zorg nodig is.
3. Gemeenten, woningcorporaties, zorg- en welzijnsaanbieders zijn samen verantwoordelijk, waarbij het gemeenschappelijke belang voor individueel organisatiebelang gaat.
4. We gaan uit van de mogelijkheden van mensen, zoveel mogelijk eigen regie, keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid.
5. We staan in contact met naastbetrokkenen, sociaal netwerk, (keten)partners en omwonenden.
6. We praten met mensen, niet over hen.

Welk resultaat willen we bereiken?

De Brede aanpak dak- en thuisloosheid richt zich op het voorkomen van dak- en thuisloosheid, het vernieuwen van de maatschappelijke opvang en het organiseren van een zo snel mogelijke

doorstroom naar een zelfstandige woning met begeleiding. Het uitvoeringsplan geeft concrete acties weer op zowel regionaal als lokaal niveau die bijdragen aan deze drie hoofdthema's.

In zowel het regionaal koersdocument, de regionale ontwikkelagenda als in het actieprogramma Thuis in de Wijk zijn pijlers, uitgangspunten en bewegingen geformuleerd die door de gemeenten in de regio Brabant Noordoost Oost zijn vastgesteld. Het regionale uitvoeringsplan betreft een concrete uitwerking van deze beleidskaders.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1 Signalen van dak- en thuisloosheid nemen toe. Dit is een landelijk beeld.

De signalen van het toenemend aantal daklozen op straat nemen ook in deze regio toe. Dit is het gevolg van de toename van economisch dak- en thuislozen als gevolg van de crisis op de woningmarkt, een toenemend aantal dakloze arbeidsmigranten, een tekort aan opvangplekken en een gebrek aan duurzame oplossingen voor dakloosheid, zoals voldoende woonplekken.

1.2 We gaan samen in de regio aan de slag.

De problematiek houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Daarom is het belangrijk om samen dezelfde aanpak te hanteren, vooral omdat we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de regionale specialistische vangnetvoorzieningen, die onder druk staan.

1.3 Er heeft een uitgebreid interactief proces plaatsgevonden met betrokken partijen.

De inhoud van het uitvoeringsplan is tot stand gekomen in samenwerking tussen de 10 gemeenten in de regio, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en woningcorporaties. De gemeenten hebben daarbij ambtelijk een hoge, middelhoge of lage prioriteit toegekend aan de verschillende acties.

1.4 We werken samen met onze collega's binnen de gemeenten.

Het terugdringen van dak- en thuisloosheid vraagt om een integrale aanpak, die de Wmo overstijgt. Daarom is het regionale uitvoeringsplan tot stand gekomen in samenwerking met de afdelingen Wonen, Jeugd, Participatie en inkoop.

1.5 Voorwaardelijk voor het slagen van het terugdringen van dak- en thuisloosheid, is de beschikbaarheid van voldoende passende woonplekken.

Daklozen opvangen in een opvangvoorziening is een dure en niet effectieve oplossing. Pas als in de basisbehoefte van een dak boven het hoofd is voorzien, ervaren zij de rust om aan hun problemen te werken en is zorg en ondersteuning effectief. Daarbij komen er in de regio onvoldoende woonplekken beschikbaar voor deze doelgroep, waardoor opvangvoorzieningen vol zitten en soms zelfs niet de nachtopvang toegankelijk is. Met mogelijke gevolgen zoals onveilige situaties voor dak- en thuislozen zelf, overlast op straat en druk op de leefbaarheid in wijken en buurten.

2.1 Het regionaal portefeuillehoudersoverleg heeft het uitvoeringsplan op 8 november vastgesteld. Daarbij zijn afspraken gemaakt over het vervolgproces lokaal.

Er is afgesproken dat gemeenten:

- het *regionaal* uitvoeringsplan nog dit jaar in de Colleges vaststellen;
- de periode van januari t/m maart 2022 gebruiken om een *lokaal* uitvoeringsplan uit te werken;
- het *lokale* plan door het College in april vast laten stellen;
- vanaf april aan de slag te gaan met de uitvoering.

Het Ministerie van VWS volgt de ontwikkelingen en de voortgang nauwkeurig.

2.2 Elke gemeente gaat zelf prioriteren, selecteren en uitvoeren.

Dit doet recht aan de couleur locale, maar ook aan de onderwerpen die aandacht nodig hebben. Door het proces dat is doorlopen, werd duidelijk dat er grote verschillen zijn per gemeente in de uitvoering per onderwerp. Een lokale vertaling van het uitvoeringsplan is daarom noodzakelijk.

3.1 Centrumgemeente Oss voert de aangewezen regionale actiepunten uit.

De meeste actiepunten passen binnen de taakomschrijving die Oss als Centrumgemeente Wmo heeft. In het regionaal ambtelijk overleg BW zijn de regionale actiepunten geprioriteerd en is hier consensus over bereikt. Meerdere actiepunten stonden al op de agenda voor 2022 en zijn dus niet nieuw.

3.2 Er is subsidiebudget over uit 2021.

Hierdoor kan de uitvoering van de regionale actiepunten in 2022 naar verwachting budget neutraal worden uitgevoerd.

4.1 We blijven de voortgang in de regio volgen en sturen bij waar nodig.

We evalueren de voortgang in de uitvoering in Q3 2022 en benoemen nieuwe prioriteiten voor 2023.

Wat zijn kanttekeningen, tegenargumenten of risico's?

1.1 Het oppakken van het onderwerp dakloosheid is niet geregeld in de Centrumregeling Wmo.

De opdracht van deze aanpak is zorg gerelateerd en is door het Rijk belegd bij de afdelingen BW/MO van gemeenten. Ook is het een belangrijk onderdeel van de oplossingsrichtingen in de 'Regionale ontwikkelagenda psychische kwetsbaarheid': wonen gaat voor opvang. Daarom is het logisch om de opdracht binnen dit samenwerkingsverband op te pakken.

2.1 Voor de brede aanpak geldt een inspanningsverplichting.

Vanuit de beweging dat de lokale basis op orde moet zijn, zoals geformuleerd in de regionale ontwikkelagenda, hebben de individuele gemeenten een inspanningsverplichting om lokale acties te selecteren, prioriteren en uit te voeren. Dit hoort bij de gewenste samenwerking en solidariteit.

2.2 Gemeenten geven het lokale uitvoeringsplan prioriteit in de uitvoering.

Dit betekent taken benoemen en beleggen, capaciteit vrijmaken, alle benodigde afdelingen betrekken in de prioritering en bij de uitvoering, en regie voeren op de voortgang.

2.3 In de lokale uitvoering is betrokkenheid van andere afdelingen noodzakelijk en worden taken ook bij andere afdelingen neergelegd.

Denk hierbij aan werk en inkomen, Wmo, Jeugdzorg, bouwen/wonen/ruimtelijke ordening, procesregie, kwaliteitstoetsing, etc.

3.1 Het ambitieniveau voor de (regionale) actiepunten is hoog.

Naast de uitvoering van de 'Ontwikkelagenda psychisch kwetsbaarheid', de doorcentralisatie van Beschermd Wonen, inclusief het invoeren van het woonplaatsbeginsel, komt hier ook de uitvoering van het Regionale uitvoeringsplan dak- en thuisloosheid bij. We blijven prioriteren en communiceren over de voortgang.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

Regionaal:

Totale regionale rijkssubsidie voor de jaren 2020-2021: € 708.552,-.

Vanuit de toegekende rijkssubsidie zijn de volgende middelen nog in te zetten voor de regionale uitvoering in 2022 en verder - door middel van budgetoverheveling:

€ 365.000: beschikbaar voor regionale preventieve maatregelen

€ 60.000-70.000: beschikbaar voor extra regionale ambtelijke capaciteit in 2022

Lokaal:

Onderdeel van het lokale uitvoeringsplan moet een impactanalyse zijn op lokaal te verwachten uitvoeringskosten. Voorgesteld wordt de mogelijk extra uitvoeringskosten in beeld te brengen en daar waar mogelijk te reserveren per afdeling binnen het uitvoeringsbudget.

b. Privacy

Bij alle (uit te werken) werkprocessen blijft privacy een aandachtspunt. Daarbij hanteren we het uitgangspunt: we praten met inwoners, niet over inwoners.

c. Communicatie

Er heeft een uitgebreid interactief proces plaatsgevonden met betrokken partijen: de 10 gemeenten in de regio, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en woningcorporaties. De gemeenten hebben daarbij ambtelijk, vanuit verschillende afdelingen, een hoge, middelhoge of lage prioriteit toegekend aan de verschillende acties. Het eindproduct van de integrale en interactieve aanpak is het voorliggende regionale uitvoeringsplan.

d. Uitvoering

Zoals in de besluitpunten benoemd staat, wordt er een lokaal uitvoeringsplan voor de gemeente Oss opgesteld in de periode januari tot en maart. Onderdeel daarvan is een korte impactanalyse.

e. Overlegd met

POHO Zorg:	Simon Franssen, Rian Marijnissen, Thijs van Kessel
Driehoek BW:	Sylvia Nip, Ester van Dijk, Hans Padmos
Projectleider/medewerker:	Imke Kemper en Anneke Nuijten van Bonvue
Andere afdelingen:	José van den Elzen, Martine van Tuyn, Humphrey de la Croix, Mart van Lieshout, Sander van der Berk
Afdelingshoofd:	Marrie van Rijn
Programmamanager:	Merlijn Kurvers

Extern:

Woningcorporaties, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, 10 gemeenten BNOO.

Bijlagen

Regionaal uitvoeringsplan brede aanpak terugdringen dak- en thuisloosheid

Samenvatting

Eind 2019 is door Staatssecretaris Paul Blokhuis de '*Brede aanpak terugdringen dak- en thuisloosheid*' aangekondigd. De brede aanpak richt zich op drie hoofdthema's: preventie, vernieuwen van de opvang en wonen met begeleiding. Voor de periode 2020-2021 is er een plan van aanpak ingediend door Centrumgemeente Oss en is € 708.552,- aan rijkssubsidie toegekend voor de brede aanpak in de regio Brabant Noordoost-oost. In 2021 is er een integraal en interactief proces doorlopen met in- en externe betrokken partijen. Het product dat hieruit is voortgekomen is het *Uitvoeringsplan Brede aanpak terugdringen dak- en thuisloosheid*. Het College wordt gevraagd het regionale uitvoeringsplan vast te stellen, de lokale acties te selecteren en te prioriteren, deze om te zetten naar een lokaal uitvoeringsplan in de periode januari-maart 2022, geprioriteerde regionale acties in 2022 uit te voeren en de voortgang te evalueren en monitoren.